

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Miljøstyrelsen

Kemikalier
J.nr. 001-14770
Ref. irbuh
Den 27.juni 2016
MFVM 104

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag om begrænsning af bis(pentabromphenyl)ether (decaBDE) i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH)

Komitésag

KOM nummer foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om at forbyde produktion, markedsføring og anvendelse af bis(pentabromphenyl)ether (decaBDE) samt produktion af blandinger og artikler med stoffet. Stoffet anvendes i vid udstrækning som flammehæmmer i plast- og tekstilvarer og til dels også i klæbestoffer, fugemidler og tryksværte.

Forslaget er sat til afstemning på et møde i REACH-Komiteén den 7.juli 2016.

Forslaget vurderes generelt at have en positiv påvirkning af beskyttelsesniveauet i Danmark, inkl. de arktiske områder.

Forslaget vurderes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske, erhvervsøkonomiske eller erhvervsadministrative konsekvenser.

Regeringen er enig i, at flammehæmmeren decaBDE er særlig problematisk i kraft af dets persistente, bioakkumulerende og toksiske egenskaber, og at en begrænsning af anvendelsen derfor er nødvendig for at reducere sundheds- og miljøbelastningen, og regeringen agter derfor at støtte forslaget.

Baggrund

Europa-Kommissionen har fremsat forslag om begrænsning af anvendelsen af bis(pentabromphenyl)ether (decaBDE) i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH).

Forslaget er fremsat med hjemmel i REACH-forordningens artikel 69, stk.1, hvorefter Kommissionen skal anmode Kemikalieagenturet (ECHA) om at udarbejde et såkaldt Bilag XV-dossier, såfremt Kommissionen vurderer, at fremstilling, markedsføring eller anvendelse af et stof som sådan, i en blanding eller i en artikel udgør en risiko for menneskers sundhed eller miljøet, der ikke er tilstrækkeligt kontrolleret. ECHA har derfor, i samarbejde med Norge, fremsat forslag om at begrænse fremstilling, markedsføring og anvendelse af stoffet.

Der træffes endelig afgørelse om begrænsning af stoffet i henhold til artikel 133, stk. 4 i REACH-forordningen og efter forskriftprocedure med kontrol i artikel 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, jf. artikel 12 i forordning nr. 182/2011.

Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet med henblik på legalitetskontrol, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i REACH-komitéen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Forslaget forventes sat til afstemning på mødet i REACH-komitéen, den 7. juli 2016.

Formål og indhold

Forslaget har til formål at begrænse fremstilling, markedsføring og anvendelse af decaBDE. Stoffet har siden 2006 været forbudt i EU i elektronik, men anvendes i vid udstrækning som flammehæmmer inden for mange forskellige sektorer, navnlig i plast- og tekstilartikler. Det anvendes også i klæbemasser, fugemidler, belægninger og tryksværte.

Stoffet er allerede optaget på kandidatlisten som et særligt problematisk stof, idet det er persistent, bioakkumulerende og toksisk samt meget persistent og meget bioakkumulerende, dvs. det er svært nedbrydeligt og ophobes i levende organismer, jf. hhv. artikel 57, litra d) og e) i REACH-forordningen.

I 2013 foreslog Norge, at decaBDE blev opført i bilag A (Eliminering) til Stockholmkonventionen om persistente organiske Miljøgifte (POP-konventionen). Som følge af Norges forslag vurderede Kommissionen, at det ikke længere var det mest hensigtsmæssige tiltag at lade decaBDE være omfattet af godkendelseskravet i REACH-forordningen, og derfor anmodede Kommissionen den 21. juni 2013 Kemikalieagenturet, ECHA, om at forberede et bilag XV-dossier med henblik på at igangsætte en restriktionsproces. ECHA fremsatte herefter, sammen med Norge, et begrænsningsforslag.

ECHAs udvalg for risikovurdering, RAC, vedtog en udtalelse om forslaget, som bekræftede, at de persistente og bioakkumulerende egenskaber af decaBDE gav anledning til særlige betænkeligheder grundet stoffets udbredte anvendelse og potentiale til at forårsage uoprettelig langsigtet miljøskade, selv efter endt udledning. Samtidigt kan udsættelse for decaBDE medføre nerveskader i pattedyr, herunder i mennesker.

ECHAs udvalg for socioøkonomisk analyse, SEAC, har foreslået at undtage reservedele til motorkøretøjer, til landbrugs- og skovbrugstraktorer samt til maskiner, såfremt disse køretøjer og maskiner er produceret før 1.juli 2018. Udvalget begrundede disse undtagelser med den

uforholdsmæssige byrde ved at teste alternative materialer til at producere reservedelene, set i relation til den stadig lavere mængde, der fremover vil skulle anvendes i reservedele som følge af forbuddet i nye køretøjer mv.. Endvidere har SEAC foreslået at undtage luftfartøjer, der er produceret i overensstemmelse med certifikater, i ubegrænset tid.

Kommissionens forslag følger i store træk SEACs anbefalinger.

Det foreslås, at begrænsningen skal gælde fra 18 måneder efter forordningens ikrafttrædelsesdato for fremstilling og markedsføring af decaBDE som sådan, samt som en bestanddel i et andet stof, i en blanding, i en artikel eller i dele af artiklen i en koncentration over 0,1 vægtprocent.

Det foreslås, at anvendelse til luftfartøjer undtages fra begrænsningen i 10 år fra begrænsningens ikrafttrædelsesdato. Ligeledes foreslås det, at reservedele til disse luftfartøjer undtages fra begrænsningen.

Endvidere foreslås det at undtage decaBDE i reservedele til motorkøretøjer, landbrugs- og skovbrugstraktorer og maskiner, såfremt disse køretøjer og maskiner er blevet produceret inden 18 måneder fra reguleringens ikrafttrædelsesdato.

Elektriske og elektroniske artikler og dele heraf, som falder under RoHS-direktivet, foreslås også undtaget fra begrænsningen, idet anvendelsen af polybromerede diphenylethere til disse anvendelser allerede er begrænset.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om forslaget. Europa-Parlamentet hører forud for den endelige vedtagelse, om Kommissionen har overskredet sine beføjelser i forbindelse med forslaget; om udkastet ikke er foreneligt med basisretsaktens formål eller indhold; eller om det ikke overholder nærhedsprincippet eller proportionalitetsprincippet.

Nærhedsprincippet

Da formålet vedrører realiseringen af det indre marked, finder regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Regulering af anvendelsen af bromerede flammehæmmere er EU-harmoniseret, og der findes ikke dansk særlovgivning på området. De bromerede flammehæmmere findes på Miljøstyrelsens Liste over Uønskede Stoffer (LOUS). I forbindelse med LOUS-projektet, har en dansk undersøgelse fra 2014 vist at der ikke anvendes flammehæmmere i tekstiler til forbrugere.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Hvis forordningsforslaget vedtages vil det have direkte retsvirkning i Danmark. Forslaget vurderes ikke at medføre et behov for at ændre eller ophæve eksisterende regler, da Danmark ikke på nuværende tidspunkt har egen regulering på området.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske eller at medføre nævneværdige erhvervsøkonomiske konsekvenser, idet decaBDE kun anvendes i meget begrænset omfang i

Danmark. I forbindelse med det netop afsluttede LOUS-projekt er det konkluderet, at der på nuværende tidspunkt ikke findes produktion af bromerede flammehæmmere i Danmark.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Det vurderes, at forslaget vil have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark, inkl. de arktiske områder, og generelt i EU, idet den bromerede flammehæmmer, decaBDE, er særligt problematisk for miljøet og mennesker.

Høring

Forslaget har været sendt i høring i EU-specialudvalget vedrørende miljø fra den 24. juni 2016 til den 27. juni 2016. Der kom 2 høringsvar:

Det Økologiske Råd og Forbrugerrådet Tænk Kemi

Det Økologiske Råd og Forbrugerrådet Tænk Kemi støtter regeringens holdning om at støtte et forbud mod deca-BDE på baggrund af stoffets persistente, bioakkumulerende og toksiske egenskaber.

Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforening anførte, at foreningen på ingen måde er i stand til kunne afgive høringsvar indenfor den korte frist. Herudover ønsker foreningen at protestere over et stigende antal høringer, der udsendes med meget korte høringsfrister, der gør det umuligt afgive meningsfulde høringsvar.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Begrænsningsforslaget har været til diskussion på seneste REACH-komitémøde den 2.-3. juni, og på baggrund af de fremkomne input vurderes der at være overvejende tilslutning til Kommissionens forslag. Enkelte lande ønsker en præcisering af hvilke reservedele, der foreslås undtaget, og den tiårige undtagelsesfrist for fly, et enkelt land ønsker en overgangsperiode, hvor der tillades en højere grænseværdi, og et enkelt land udtrykker bekymring i forhold til, om begrænsningsforslaget er i overensstemmelse med det reguleringsarbejde, som allerede foreligger i Stockholmkonventionen fsva. decaBDE. Et enkelt land har ønsket en højere grænseværdi (1,0 % i stedet for 0,1 %) for genanvendte materialer.

På denne baggrund forventes der at være et kvalificeret flertal for forslaget blandt medlemsstaterne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter, at anvendelsen af problematiske stoffer skal begrænses, når der kan identificeres en uacceptabel risiko.

Regeringen finder, at den foreslåede grænseværdi på 0,1 vægtprocent er tilstrækkelig til at sikre, at decaBDE ikke bevidst tilsættes produkter, idet koncentrationer under denne grænseværdi ikke vil have nogen flammehæmmende effekt, eftersom decaBDE skal anvendes i en meget højere mængde for at være effektivt flammehæmmende. Ligeledes sikres det, at produkter, som kan indeholde decaBDE som en urenhed, ikke bliver utilsigtet berørt af begrænsningen. Ligeledes ønsker man med den fastsatte grænseværdi at sikre, at begrænsningen ikke berører genbrugsindustrien uhensigtsmæssigt. Det kan i denne sammenhæng nævnes, at ECHAs udvalg for risikovurdering, RAC, og det socio-økonomiske udvalg, SEAC, har vurderet, at der ikke er behov at fravige fra den foreslåede grænseværdi fsva. genbrug, idet forslaget ikke vil have et utilsigtet virke på genanvendelse. Grænsen på 0,1 % er således tilstrækkelig til at forhindre fremtidig anvendelse som flammehæmmer, og ligger desuden på et niveau, som sikrer, at begrænsningen kan håndhæves uden unødvendige udgifter til kemiske analyser.

Kommissionen påpeger endvidere, at der endnu ikke er taget beslutning under Stockholm-konventionen, så på nuværende tidspunkt er der ingen uoverensstemmelse.

På den baggrund agter regeringen at stemme for forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.